

**Виконавчий орган Київської міської ради(Київська міська
державна адміністрація)
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка**

**Інструкція
з охорони праці № 76
для слюсаря-сантехніка**

Київ – 2024

**Виконавчий орган Київської міської ради(Київська міська
державна адміністрація)
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка**

Затверджено
Наказ Київського столичного
університету імені Бориса Грінченка
«02» 2024 р. № 112

**Інструкція з охорони праці № 76
для слюсаря-сантехніка**

1. Загальні положення.

1.1. Дія інструкції поширюється на всі підрозділи Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

1.2. Інструкція з охорони праці є основним документом, що встановлює для робітників правила поведінки в Університеті та вимоги безпечного виконання робіт.

1.3. Адміністрація Університету створює на робочому місці умови, що відповідають правилам з охорони праці, забезпечує робітників засобами захисту і організовує вивчення ними даної інструкції з охорони праці.

1.4. Кожен робітник зобов'язаний:

- дотримуватись вимог даної інструкції;
- негайно повідомляти своєму безпосередньому керівникові, а при його відсутності-вищестоящому керівникові про нещасний випадок, що стався і про всі помічені ним порушення вимог інструкції, а також про несправності споруд, устаткування і захисних пристроїв;
- пам'ятати про особисту відповідальність за недотримання вимог техніки безпеки;
- тримати в чистоті і порядку робоче місце , інструмент і устаткування;
- забезпечувати на своєму робочому місці схоронність засобів захисту, інструментів, пристосувань, засобів пожежогасіння, документації з охорони праці тощо.

1.5. Забороняється виконувати розпорядження, що суперечать вимогам даної інструкції.

2. Загальні вимоги безпеки.

2.1. До роботи за даною робочою професією допускаються особи віком від 18 років, що пройшли попередній медичний огляд і не мають протипоказань до виконання вищевказаної роботи.

2.2. Робітник при прийомі на роботу повинен пройти вступний інструктаж. Також до допуску до самостійної роботи він повинен пройти:

- первинний інструктаж на робочому місці;

- перевірку знань даної інструкції з охорони праці;
- навчання з надання першої допомоги потерпілим у разі нещасних випадків;
- навчання по програмах підготовки за професією.

2.3. Допуск до самостійної роботи оформлюється відповідним розпорядженням по структурному підрозділу підприємства.

2.4. Щойно прийнятому робітнику видається кваліфікаційне посвідчення, у якому повинен бути зроблений відповідний запис про перевірку знань інструкцій і правил, зазначених у п. 2.2, і право виконання спеціальних робіт.

2.5. Робітники, які не пройшли перевірку знань у встановлений термін, до самостійної роботи не допускаються.

2.6. Робітник у процесі роботи зобов'язаний проходити:

- повторні інструктажі — не рідше одного разу на півроку;
- перевірку знань інструкції з охорони праці один раз на рік.

2.7. Особи, які одержали незадовільну оцінку при кваліфікаційній перевірці, до самостійної роботи не допускаються і не пізніше ніж за місяць повинні пройти повторну перевірку.

2.8. При нещасному випадку робітник зобов'язаний надати потерпілому першу допомогу до прибуття медичного персоналу. При нещасному випадку із самим робітником, у залежності від тяжкості травми, він повинен звернутися по медичну допомогу в медпункт чи сам собі надати першу допомогу (самодопомога).

2.9. Кожен працівник повинен знати місце розташування аптечки і вміти нею користатися.

2.10. При виявленні несправних пристосувань, інструменту і засобів захисту робітник повинен повідомити про це свого безпосереднього керівника. Забороняється працювати з несправними пристосуваннями, інструментом і засобами захисту.

2.11. Щоб уникнути травми від дії електричного струму, не слід наступати чи доторкатися до обірваних проводів.

2.12. Невиконання вимог інструкції з охорони праці робітником розглядається як порушення виробничої дисципліни. За порушення вимог інструкцій робітник несе відповідальність відповідно до чинного законодавства.

2.13. У зоні обслуговування устаткування теплових мереж можуть мати місце такі небезпечні і шкідливі виробничі фактори:

- підвищена вологість повітря;
- підвищена чи знижена температура повітря робочої зони;
- розташування робочого місця на значній висоті щодо поверхні землі (підлоги, настилу);
- недостатня освітленість робочої зони;
- переміщення машин і механізмів поблизу робочого місця;
- підвищена загазованість і недостатній вміст кисню у повітрі робочої зони.

2.14. Для захисту від впливу небезпечних і шкідливих факторів необхідно застосовувати такі засоби:

- при роботі поблизу рухомих механізмів варто виявляти особливу обережність, бути уважним до сигналів, що подають водії транспорту;

- при необхідності перебування поблизу гарячих частин устаткування варто вжити заходів щодо захисту від опіків і дії високих температур (огороження устаткування, вентиляція, спецодяг);

- при виконанні робіт на ділянках з температурою повітря вище 33 °С необхідно застосовувати режим праці з інтервалами часу для відпочинку й охолодження;

- роботу в зонах з низькою температурою навколишнього повітря варто виконувати у теплому спецодязі й чергувати за часом з перебуванням у теплі;

- при підвищеній загазованості повітря робочої зони необхідно працювати у протигазовому респіраторі (РПГ-67, РУ-60м та ін.) чи протигазі;

- при перебуванні в колодязях, камерах, каналах, тунелях і в ремонтній зоні слюсар повинен носити захисну каску для захисту голови від ударів випадковими предметами і виступаючих частин;

- при недостатній освітленості робочої зони варто застосовувати додаткове місцеве освітлення; при роботах у теплофікаційних камерах повинні застосовуватися переносні світильники напругою не більше 12 В або ліхтарик;

- при роботах на висоті більше 1,3 м над рівнем землі, підлоги, площадки необхідно застосовувати запобіжний пояс, при необхідності з канатом, що страхує.

2.15. Слюсар-сантехнік повинен працювати у спецодязі і спецвзутті та застосовувати інші засоби захисту, що видаються відповідно до діючих галузевих норм.

2.16. Слюсарю-сантехніку безкоштовно повинні видаватися відповідно до галузевих норм такі засоби індивідуального захисту:

- костюм бавовняний (на 12 міс.);
- куртка бавовняна утеплена (на 12 міс.);
- штани бавовняні утеплені (на 12 міс.);
- чоботи гумові (на 12 міс.);
- чоботи кирзові (на 12 міс.);
- рукавиці комбіновані (на 1 міс.).

При видачі подвійного змінного комплекту спецодягу термін носки повинен подвоюватися.

Залежно від характеру робіт і умов їхнього виконання слюсареві безкоштовно тимчасово повинен видаватися додатковий спецодяг, а також захисні засоби відповідно до цих умов.

III. Вимоги безпеки перед початком роботи.

3.1. Перед початком роботи слюсар-сантехнік повинен:

- упорядкувати спецодяг. Рукава і відлоги спецодягу потрібно застебнути на всі гудзики, волосся забрати під головний убір. Одяг необхідно заправити так, щоб не було звисаючих кінців чи частин, що розвіваються. Взуття повинно

бути закритим і на низькому каблучі. Забороняється засукувати рукава спецодягу;

– перевірити на робочому місці наявність і придатність засобів захисту, інструменту і пристосувань, а також електричного ліхтаря, засобів пожежогасіння, плакатів чи знаків безпеки.

3.2. Інструмент і пристосування повинні відповідати таким вимогам:

– рукоятки молотків, зубил повинні бути гладенькими і не мати тріщин. До вільного кінця рукоятки повинні трохи товщати для запобігання вислизанню з рук;

– поверхні гайкових ключів не повинні мати збитих скосів, а рукоятки — заусениць;

– полотнина пилки (по металу, дереву) не повинна мати тріщин, опуклостей, поздовжньої хвилястості, раковин від корозії;

– лопата повинна мати гладку рукоятку, міцно закріплену і зрізану похило до площини лопати;

– інструменти ударної дії (крейцмейселі, борідки, просічки, керни та ін.) повинні мати гладку потиличну частину без тріщин, задирок, наклепів і скосів. На робочому кінці не повинно бути пошкоджень;

– при роботі з клинами чи зубилом за допомогою кувалд повинні застосовуватися клинодержак з рукояткою завдовжки не менше 0,7 м;

– напилки повинні мати ручки з металевими кільцями;

– лещата повинні бути міцно укріплені на верстаті, мати на губках неспрацьовану насічку; рухливі частини лещат повинні переміщатися без заїдань, ривків і надійно фіксуватися у необхідному положенні; рукоятки лещат і накладні планки не повинні мати забоїн і задирок;

– лещата повинні мати пристрій, що запобігає повному вигвинчуванню ходового гвинта з гайки;

– ручна шліфувальна машинка повинна мати захисний кожух, прокладку між каменем і притискним диском, клеймо якості каменю. Камінь повинен бути без тріщин, діаметром, що відповідає числу обертів машинки. Шланги подачі повітря у з'єднаннях між собою і з корпусом машинки повинні кріпитися хомутами. Під час роботи варто періодично перевіряти вібрацію машинки;

– шліфувальні і заточувальні верстати з горизонтальною віссю обертання кола, при роботі на яких вироби, що шліфуються, утримуються руками, повинні бути обладнані захисним екраном з оглядовим вікном. Відкидання екрана повинно бути заблоковано з пуском шпинделя верстата.

Забороняється працювати з інструментом, рукоятки якого посаджені на загострені кінці (напилки, шабери) без металевих кілець.

IV. Вимоги безпеки під час роботи.

4.1. Обходи й огляди устаткування слюсар-сантехнік повинен робити тільки з відома вищестоящого персоналу.

4.2. Обходи устаткування необхідно здійснювати групою, що складається мінімум з двох осіб. Під час спуску в камеру чи виконання роботи в ній бригада повинна складатися мінімум із трьох чоловік.

При обході теплотраси слюсар-сантехнік крім слюсарних інструментів повинен мати ключ для відкривання люка камери, гачок для відкривання камер, огорожень, установок відкритих камер і на проїзній частині вулиці, освітлювальні засоби (акумуляторні ліхтарі, ручні світильники напругою не більше 12 В у вибухозахищеному виконанні), а також газоаналізатор.

4.3. Забороняється для скорочення маршруту обходу перестрибувати чи перелазити через трубопроводи. Переходити через трубопроводи тільки в місцях, де є перехідні містки.

4.4. Забороняється відкривати і закривати кришки підземних люків безпосередньо руками, гайковими ключами чи іншими не призначеними для цього предметами. Відкривати кришки слюсар повинен спеціальними гаками завдовжки не менше 500 мм.

Забороняється залишати люки відкритими після закінчення робіт.

4.5. Слюсар-сантехнік повинен перевіряти стан підлог, ґрат, приямків, огорожень площадок, закріпленого устаткування, наявність нумерації та написів на устаткуванні й арматурі трубопроводів. При виявленні необгороджених прорізів слюсар повинен вжити заходів для запобігання падінню і травмуванню людей (огороження канатами і вивішування попереджувальних знаків безпеки).

4.6. При виявленні дефектів устаткування, що становлять небезпеку для людей і цілісності устаткування, слюсар повинен вжити заходів щодо негайного його відключення.

4.7. Ділянка трубопроводу, що підлягає ремонту, для уникнення влучення в неї пари чи гарячої води повинна бути відключена як від суміжних трубопроводів і устаткування, так і від дренажних і обвідних ліній. Дренажні лінії і повітряні клапани повинні бути відкриті.

4.8. Відключати трубопроводи необхідно двома послідовно встановленими засувками. Дренажний пристрій між ними повинен бути безпосередньо з'єднаний з атмосферою. У випадках з безфланцевою арматурою, коли не можна відключити трубопровід двома засувками (60 кгс/см^2), допускається відключати ремонтну ділянку однією засувкою. При цьому не повинно бути витоку через відкритий на час ремонту на відключеній ділянці дренаж.

4.9. Із трубопроводів, відключених для ремонту, варто зняти тиск і звільнити їх від пари і води. З електроприводів арматури, що відключає, — зняти напругу, а з ланцюгів керування електроприводами — запобіжники.

Вся арматура, що відключає, повинна бути у закритому стані.

Вентилі відкритих дренажів, з'єднаних безпосередньо з атмосферою, повинні бути відкриті. Вентилі дренажів закритого типу після дренування трубопроводу повинні бути закриті: між запірною арматурою і трубопроводом повинна бути арматура, безпосередньо з'єднана з атмосферою. Арматура, що відключає, і вентилі дренажів повинні бути обв'язані ланцюгами чи заблоковані іншими пристосуваннями і замкнені на замки.

На вентилях і засувках арматури, що відключає, варто вивішувати знаки безпеки.

4.10. При роботі з інструментом слюсар не повинен класти його на поруччя чи огороження, необгороджений край площадки, а також біля країв люків, колодязів і каналів. Положення інструмента на робочому місці повинно виключати можливість його скочування чи падіння.

4.11. При відкручуванні і закручуванні гайок і болтів подовжувати гайкові ключі додатковими важелями забороняється.

4.12. Добивання сальників компенсаторів і арматури допускається виконувати при надлишковому тиску в трубопроводах не більше 0,2 МПа (2 кгс/см^2) і температурі теплоносія не вище 45°C .

Заміняти чепцеве набивання компенсаторів дозволяється після повного спорожнення трубопроводів.

4.13. При роботах з інструментом ударної дії слюсар повинен користуватися захисними окулярами для запобігання потрапляння в очі твердих часток.

4.14. При перенесенні чи перевезенні інструмента гострі частини його повинні бути захищені.

4.15. Забороняється під час роботи:

- торкатися гарячих частин устаткування, трубопроводів та інших елементів, що мають температуру 45°C і вище;
- знаходитися поблизу фланцевих з'єднань і арматури трубопроводів, люків і лазів, якщо це не викликано виробничою необхідністю;
- відкривати дверцята розподільних шаф, щитів і збірок, виконувати очищення світильників і заміну перегорілих ламп освітлення, торкатися оголених чи неізолюваних дротів;
- зупиняти вручну обертові механізми чи такі, що рухаються;
- експлуатувати несправне устаткування, а також устаткування з несправними чи відключеними пристроями аварійного включення блокувань, захистів і сигналізації;
- спиратися і ставати на бар'єри площадок, поруччя огороження, запобіжні кожухи муфт і підшипників, ходити по трубопроводах, а також по конструкціях і перекриттях, не призначених для проходу по них, і таких, що не мають спеціальних огорожень і поруччя;
- пересуватися по випадково кинутих предметах (цеглинах, дошках тощо);
- перебувати у зоні провадження робіт з підйому і переміщення вантажів вантажопідйомними механізмами і навантажувачами;
- виконувати прибирання поблизу механізмів без запобіжних огорожень чи з погано закріпленими огороженнями;
- намотувати обтиральний матеріал на руку чи пальці при обтиранні зовнішніх поверхонь працюючих механізмів. Як обтиральний матеріал варто застосовувати бавовняні чи лляні ганчірки, що знаходяться в металевій шухляді, що закривається. Брудний обтиральний матеріал повинен збиратися в окремі спеціальні шухляди;
- застосовувати при прибиранні металеві прутки, стрижні та інші підручні випадкові засоби і пристосування;

– застосовувати при прибиранні приміщень і устаткування пальні речовини (бензин, гас, ацетон тощо);

– чистити, обтирати і змазувати обертові частини чи механізми, що рухаються, через огороження і просовувати руки за них для змащення і прибирання.

4.16. При закритті і відкритті арматури варто діяти обережно; використовувати для цієї мети лом, труби та інші предмети забороняється.

Відкривати і закривати повітряники маховиками від руки повільно й обережно. Застосування для цих цілей ключів та інших підйомних пристосувань забороняється.

4.17. Місця скидання води з трубопроводів, що промиваються, повинні відгороджуватися.

4.18. При випробуваннях у період проходження теплоносія з високою температурою (вище 100 °С) і підйому тиску до 20 кгс/см² у камери спускатися забороняється.

4.19. Для запобігання зриву різьблення сполучні штуцери контрольно-вимірювальної апаратури (для усунення течі через різьблення) варто підтягувати тільки гайковими ключами відповідного розміру при тиску не більше 0,3 МПа (3 кгс/см²). Перед підтягуванням варто перевірити стан видимої частини різьблення, особливо на штуцерах повітряників.

4.20. Вlazити у трубопровід для огляду й очищення від сторонніх предметів дозволяється на прямолінійних ділянках завдовжки не більше 150 м і діаметром не менше 800 мм. При цьому повинен бути забезпечений вільний доступ з обох кінців трубопроводу. Огляд проводиться трьома слюсарями, з яких двоє знаходяться з обох торців трубопроводу. Найвні на ділянці відгалуження, перемички і з'єднання з іншими трубопроводами повинні бути надійно відключені.

Працювати у трубопроводі потрібно у брезентовому костюмі і рукавицях, у чоботях, наколінниках, окулярах і касці. Кінець рятувального каната запобіжного пояса повинен знаходитися в руках того, хто спостерігає, біля входу у трубопровід. Біля виходу із трубопроводу у спостерігача повинен бути ліхтар, що освітлює всю його ділянку.

4.21. При підтягуванні болтових з'єднань фланців і лючків слюсар повинен розташовуватись з протилежного боку від можливого викиду струменя води, пари чи газоповітряної суміші при зриві різьблення. Затягування болтів варто робити поступово, по черзі з діаметрально протилежних сторін. Підтягування фланцевих і муфтових з'єднань при наявності тиску в системі забороняється.

4.22. При виконанні робіт із проїзної частини дороги в обидва боки руху транспорту на відстані не менше 15 м від відкритих люків підземних споруджень необхідно встановлювати бар'єри і дорожні знаки, що перешкоджають руху в даному місці, а в темний час доби й в інших умовах недостатньої видимості огороження повинні бути позначені електричними сигнальними лампами напругою не більше 42 В.

4.23. Обгороджена зона в зимовий час повинна бути очищена від снігу, льоду і посипана піском.

4.24. Слюсар повинен знати місця, небезпечні стосовно загазованості. У цих місцях забороняється: паління; проведення робіт з використанням відкритого вогню (без наряду-допуску на газонебезпечні роботи); застосування електричного інструменту, що дає іскріння, електроосвітлювальної арматури в не вибухобезпечному виконанні; застосування механічного інструменту (молотків, кувалд тощо) не з кольорових металів і їхніх сплавів; користуватися взуттям, підбитим сталевими цвяхами і підковами; перевіряти наявність витоків газу за допомогою відкритого вогню.

4.25. При відкриванні люка підземного спорудження чи резервуару варто стояти з навітряної сторони (спиною до вітру).

4.26. Перш ніж входити в газонебезпечне приміщення, необхідно зробити аналіз повітряного середовища на вміст у ньому газу. Наявність газу повинна визначатися за допомогою газоаналізатора вибухозахищеного типу. Забороняється спускатися в підземні спорудження і резервуари для добору проб повітря. Добори проб варто робити з верхньої зони камери, спускаючи кінець шланга на 20-30 см, і з нижньої зони камери, при цьому кінець шланга опускають не більше ніж на 1 м від підлоги.

4.27. До початку роботи і під час роботи в підземному спорудженні чи в резервуарі повинна бути забезпечена природна чи примусова його вентиляція, з обов'язковим відкриттям не менше двох люків. Забороняється робити вентиляцію підземного спорудження чи резервуара киснем. Якщо природна і примусова вентиляція не забезпечує повне видалення шкідливих речовин, спуск у підземне спорудження чи резервуар дозволяється тільки в шланговому протигазі.

4.28. Забороняється спуск і виконання робіт у запарених підземних і підвальних спорудженнях. Не дозволяється спускатися в підземні (підвальні) спорудження і резервуари, заповнені водою з температурою вище 45°C з висотою рівня більше 200 мм. При наявності води (рідкого середовища) необхідно користуватися гумовим взуттям.

4.29. Працювати в теплових камерах при температурі повітря вище 33°C допускається тільки у виняткових випадках (при аваріях), з дозволу керівника робіт і під його безпосереднім керівництвом із застосуванням повітрянодушуючих установок і вживанням необхідних заходів для запобігання опіків персоналу. Робота повинна проводитись в теплому спецодязі.

4.30. Роботи усередині підземних споруджень чи резервуарах, а також періодичні огляди зі спуском у них варто проводити у складі бригади мінімум із трьох чоловік, з яких двоє повинні знаходитись біля люка і стежити за станом працюючого і повітрянозабірним патрубком шлангового протигазу.

4.31. Спостерігач не має права відлучатися від люка і відволікатися на інші роботи, поки у підземному спорудженні знаходиться людина. Якщо працюючий у підземному спорудженні відчує себе погано, він повинен припинити роботу і вийти на поверхню. У разі необхідності надання допомоги один із спостерігачів повинен спуститися до потерпілого, попередньо вдягнувши протигаз і рятувальний пояс і передавши кінець рятувальної мотузки тому, хто нагорі.

4.32. До початку роботи необхідно перевірити справність протигазу і шлангів.

У протигаза з примусовою подачею повітря повинні бути перевірені повітродувка та її приводи. Герметичність протигаза і шланга перевіряється затисненням рукою кінця шланга при вдягнутому протигазі. Якщо у такому положенні дихати неможливо, то протигаз справний.

4.33. При роботі з приставних і розсувних драбин на висоті більше 1,3 м необхідно застосувати запобіжний пояс, закріплений за конструкцію чи спорудження, за драбину за умови надійного її кріплення до конструкції.

4.34. Забороняється зрощувати більше двох дерев'яних приставних драбин.

4.35. Працювати з приставної драбини, стоячи на щаблях на відстані менше 1 м від верхнього її кінця, забороняється.

4.36. Забороняється працювати на переносних драбинах біля і над обертовими механізмами.

5. Вимоги безпеки після закінчення роботи.

5.1. Перед закінченням зміни необхідно:

- зробити запис в журналі дефектів запис про виявлені несправності;
- весь інструмент, пристосування і засоби захисту упорядкувати і розмістити у шафах і стелажах;
- повідомити своєму безпосередньому керівникові про виявлені несправності устаткування і порушення техніки безпеки.

5.2. Зняти спецодяг і робоче взуття, прибрати їх у шафу для робочого одягу, ретельно вимити руки з милом, прополоскати рот і по можливості прийняти душ.

6. Вимоги безпеки в аварійній ситуації.

6.1. В аварійній ситуації необхідно:

- роботу припинити, електроустаткування відключити від мережі;
- при пожежі повідомити пожежну частину за телефоном 101 і приступити до гасіння наявними засобами пожежогасіння;
- ужити заходів з евакуації людей і надання першої медичної допомоги потерпілим;
- доповісти про те, що трапилось, безпосередньому керівникові.

6.2. Надання першої медичної допомоги.

6.2.1. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення — відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

За відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані необхідно негайно приступити до оживлення потерпілого і викликати швидку медичну допомогу.

В усіх випадках ураження струмом потерпілому заборонено рухатися, тим більше продовжувати роботу до прибуття лікаря.

Заборонено закопувати потерпілого в землю, тому що це завдасть йому лише шкоди (можливість інфікувати мікробами) і приведе до втрати дорогоцінного часу для рятування.

6.2.2. Перша допомога при пораненні.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язувальний матеріал на рану і зав'язати її бинтом.

Якщо індивідуального пакету немає, то для перев'язки необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну ганчірку і т. ін. На те місце ганчірки, що приходить безпосередньо на рану, бажано накапати декілька крапель йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а після цього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати розчин йоду зазначеним чином при забруднених ранах

6.2.3. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку закріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею або іншим подібним предметом.

Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При підозрі на перелом черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або рота) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку.

При підозрі на перелом хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався, з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

6.2.4. Надання першої допомоги при опіках кислотами і лугами.

При потраплянні кислоти або лугу на шкіру ушкоджені ділянки необхідно ретельно промити цівкою води протягом 15-20 хвилин, після чого пошкоджену кислотою поверхню обмити 5-процентним розчином питної соди, а обпечену лугом-3-процентним розчином борної кислоти або розчином оцтової кислоти.

При потраплянні на слизову оболонку очей кислоти або лугу необхідно очі ретельно промити цівкою води протягом 15-20 хвилин, після чого промити 2-процентним розчином питної соди, а при ураженні очей лугом-2-процентним розчином борної кислоти.

При опіках порожнини рота лугом необхідно полоскати 3-процентним розчином борної кислоти або 3-процентним розчином оцтової кислоти; при опіках кислотою-5-процентним розчином питної соди.

При потраплянні кислоти в дихальні шляхи необхідно дихати розпиленням за допомогою пульверизатора 10-процентним розчином питної соди, при потраплянні лугу-розпиленням 3-процентним розчином оцтової кислоти.

6.2.5. Надання першої допомоги при теплових опіках.

При опіках вогнем, парою, гарячими предметами, ні в якому разі не можна відкривати пухирі, які утворюються, та перев'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечене місце обробляють спиртом, 3-процентним марганцевим розчином або 5-процентним розчином таніну.

При опіках третього ступеня (зруйнування тканини шкіри) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

6.2.6. Перша допомога при кровотечі.

Для того, щоб зупинити кровотечу, необхідно: підняти поранену кінцівку вгору; кровоточиву рану закрити перев'язувальним матеріалом (із пакета), складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати протягом 4—5 хв.; якщо кровотеча зупинилася, то не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском);

при сильній кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосовується здавлювання кровоносних судин, які живлять поранену область, за допомогою згинання кінцівок у суглобах, а також пальцями, джгутом або закруткою; при великій кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

Головний інженер Ремонтно-будівельного відділу

Юрій РУСАВСЬКИЙ

Погоджено:

Інженер з охорони праці

Сергій КОВАЛЬ

Помічник ректора з правових та кадрових питань

Юлія ДАЦЕНКО